

Recomanacions per a una compra pública responsable en cada fase de contractació

Els següents suggeriments són el resultat de diverses jornades públiques i sessions de treball individual amb ajuntaments a Catalunya.

Han estat concebudes com un document complementari a la *Guia per a la Promoció i Protecció dels Drets Humans en la contractació Pública* (2017).

Recomanacions complementàries a la guia de compra pública responsable:

www.933responsable.org

Suggeriments generals

- 1.** Cal més formació, conscienciació i empoderament de les tècniques i els tècnics de contractació, perquè es pugui incentivar i defensar el respecte dels drets humans a través de la contractació pública.
- 2.** Hem de valorar a la compra pública com una eina de política pública estratègica, es a dir, com una eina que permeti a les administracions incentivar la inversió de diners públics responsable i coherentment. I, també, promoure determinat tipus de polítiques socials, mediambientals o d'innovació.
- 3.** Incentivar el treball conjunt entre diversos ajuntaments, unir esforços i compartir clàusules i bones pràctiques. També compartir subscripcions a les BBDD sobre temes sensibles, com paradisos fiscals o sentències judicials.

FASE 1: Preparació del contracte

1. Cal un impuls i voluntat política per promoure la defensa dels drets humans a través de la contractació pública.

2. Se suggereix dissenyar, des de l'inici de la preparació del contracte, les mesures que s'adoptaran per al seguiment. **És clau estar acompanyat d'equips multidisciplinaris.**

3. Se suggereix que les administracions avancin pas a pas en una contractació que promogui el respecte als drets humans. És a dir, començar triant un plec de contractació com a cas pilot. Idealment, un tipus de contracte al qual pugui mesurar-se el seu impacte extraterritorial i que tingui un interès especial per a l'ajuntament. Exemples podrien ser: plecs de serveis de neteja prestant especial atenció a les condicions laborals de treballadores/és (és un sector especialment feminitzat); als mecanismes de gestió de residus; als productes de neteja i els seus efectes mediambientals; als inputs dels productes de neteja, considerant que no provinguin de monocultius amb efectes territorials greus als països del Sud i avaluant la seva cadena de subministrament.

4. Després, introduir una o dues clàusules sota un seguiment de qualitat. El nostre objectiu és que amb el temps s'aniran ampliant la quantitat de contractes, de sectors o de clàusules que pretenguin promoure el respecte als drets humans.

5. La introducció de clàusules socials i de drets humans probablement encarirà la contractació pública tot i que no hauria de ser així perquè ja estan obligades les empreses a complir amb el respecte dels drets humans. En qualsevol cas, s'aconseguirà una rendibilitat social i econòmica.

6. Les instruccions o les guies de contractació han de ser com més clares possibles en la proposta de clàusules i orientacions. Han de tenir certa flexibilitat per a afavorir que les tècniques i tècnics puguin tractar els plecs de cada contracte amb singularitat i creativitat i puguin introduir-les de la manera més fàcil, sense generar ambigüitats.

7. Hem d'avançar en l'objectiu de limitar al 35% el pes del preu en relació al total de criteris de valoració de les propostes.

8. Informar sobre la cadena de subministrament ha de ser responsabilitat del concursant. Per a contractes superiors a certa quantitat o per a empreses amb un determinat nombre de treballadors es podria sol·licitar un certificat sobre aquest tema.

FASE 2: Criteris d'adjudicació

1. Per als criteris d'adjudicació, es poden fer valer segells de comerç just o certificats que inclouen el tema de drets humans, sempre que es busqui relacionar-los adequadament a l'objecte del contracte. Exemples d'aquests segells són:

ISO 20400, ISO 26000, o els segells SA8000, Eco Label, Fairtrade, Electronic Watch, Ecocert, EU Organic Bio, Natrue, WWF, Sohiscert; segell Recipap per a productes fusters, SEAE o Fepeco i, en general, els segells de cada estat o comunitat autònoma, basats en les normatives del Reglament Europeu 834/2007 o en el Reglament Europeu C.E.E 2092/91, entre altres.

S'ha d'anar amb compte de quins segells premiar i com exigir-los per a petites empreses. Això pel fet que algunes pimes es podrien quedar per fora de concurs pel tipus de costos que tenen alguns d'aquests certificats i es generaria un efecte contrari al desitjat per la Llei.

2. Introduir a poc a poc les clàusules amb èmfasi en els drets humans. Primer fixar-les com a criteris d'adjudicació per a després anar passant-les a criteris d'admissió.

3. Els criteris d'adjudicació que abordin drets humans, hauran d'estar relacionats amb l'objecte del contracte. S'ha d'entendre que **ja no es tracta d'una vinculació directa simple, sinó d'una vinculació àmplia en relació a tot el cicle de vida.**

4. Considerar que el concepte de cicle de vida (article 148 de la LCSP) es refereix a i) la producció, prestació i comercialització; ii) o "o en el procés específic d'una altra etapa del seu cicle de vida, fins i tot quan els factors esmentats no formin part de la seva substància material". (Veure article 145, 6 numerals a i b).

5. Preparar els arguments que es relacionin amb l'objecte del contracte en **l'informe de necessitat de contractar**. (Veure article 145, 5 numeral b de la LCSP).

6. Fer ús de l'article 157.5 de la LCSP per a sol·licitar informes específics a les organitzacions socials i ciutadanes per a la verificació de consideracions socials o ambientals, en específic de drets humans.

7. En aquesta mesura, pensar en un grup assessor per a determinat tipus de contractacions sensibles (serveis de seguretat, construcció i obres, bens o serveis amb impactes ambientals, subministraments electronics, menjadors escolars, etc.). Podria funcionar, fins i tot, a nivell supramunicipal: comarcal o per diputacions.

FASE 3: Execució del contracte, seguiment i control

1. El control de la fase d'execució no hauria de recaure solament en l'equip de contractació. Es pot comptar amb l'ajuda de l'equip multidisciplinari establert.

2. Hem de promoure més pedagogia i més mitjans i aliances per controlar l'execució dels contractes públics. És a dir, més treball transversal.

3. Hem d'estar disposades a fer ús de la resolució de contractes. És important abandonar la idea que l'empresa adjudicatària té la paella pel mànec quan ja s'ha assignat el contracte.

4. Durant l'execució del contracte, és important tenir coneixements tècnics i utilitzar eines senzilles, pràctiques i efectives, aprofitant les noves tecnologies (per ex. plantilles o formats específics) per tal que els adjudicataris ens donin la informació que ens ajudarà en el control i a tenir més transparència cap a fora. Així, la societat civil podrà conèixer i controlar aquesta informació de primera mà.

5. Un bon seguiment del contracte ens permetrà verificar el seu compliment i constatar que la contractació pública serveix com a mecanisme per prevenir i mitigar les vulneracions de drets humans (sempre que s'hagi previst bé prèviament en els plecs).

6. Si no disposem de recursos interns per controlar el contracte, ens podem plantejar externalitzar el servei, preveient-ho pressupostàriament. Però es clau que el coneixement ha de quedar dins de l'administració.

7. Cal incloure en el pressupost inicial una partida per als costos extra que pot implicar fer un seguiment exhaustiu del contracte. S'ha de discutir-ho abans amb tresoreria, fent èmfasi en la importància estratègica d'un esforç addicional.

8. Des de l'inici del contracte, és important pensar en un seguiment que permeti mesurar l'impacte de la contractació estratègica, **amb indicadors d'avaluació concrets.**

Les següents organitzacions formen part de la campanya 99,3% responsable:

Amb el suport de:

